

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI

T.C. Sağlık Bakanlığı
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Akılcı İlaç Kullanımı ve İlaç Tedarik Yönetimi Dairesi

Neler Var? Neler Yok?

- Akılcı İlaç Kullanımı Nedir?
- Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Örnekleri
- Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Etkileri
- Akılcı İlaç Kullanımındaki Sorumlu Taraflar
- Mikrop Nedir?
- Antibiyotik Nedir?
- Antibiyotik Ne İşe Yarar?
- Antibiyotik Nedir? Ne Değildir?
- Antibiyotik Direnci
- Bunları Biliyor muydunuz?
- Ne Yapmalıyız?

Akılcı İlaç Kullanımı Nedir?

- Kişilerin hastalığına ve bireysel özelliklerine göre;
 - Uygun ilacı,
 - Uygun sürede,
 - Uygun dozda,
 - En düşük maliyetlekolayca sağlayabilmeleri olarak tanımlanmaktadır.

Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Örnekleri

- İlaç kullanımında özensiz davranılması (uygulama yolu, süre, doz..)
- İlaçların gereksiz ve aşırı kullanımı
- Gerekmediği halde çoklu ilaç kullanımı
- İlaçların su yerine başka içeceklerle alınması
- Süresi geçmiş ilaçların kullanılması
- Hekim önerisi dışında uygunsuz kişisel tedavilere başvurulması

Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Örnekleri

- Gereksiz yere enjeksiyon kullanımı
- Gereksiz ve uygunsuz vitamin kullanımı
- Bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürünlerin kullanımı
- İlaç-ilaç etkileşimleri ve besin-ilaç etkileşimlerinin ihmal edilmesi
- **Gereksiz antibiyotik kullanımı**

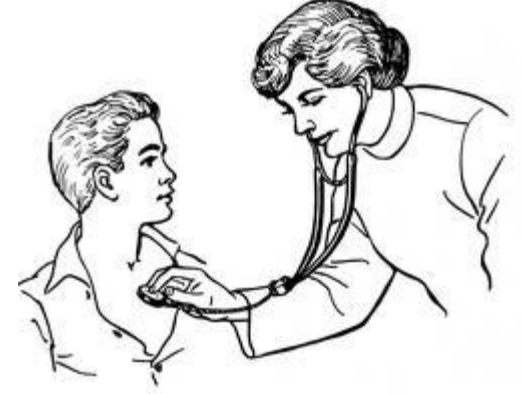
Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Etkileri

- Hastaların tedaviye uyumunun azalmasına,
- İlaç etkileşimlerine bağlı istenmeyen sonuçlara,
- Bazı ilaçlara karşı direnç gelişmesine,
- Hastalıkların tekrarlamasına ya da uzamasına,
- Yan etki görülme sıklığının artmasına,
- Tedavi maliyetlerinin artmasına
neden olur.

Akılcı İlaç Kullanımındaki Sorumlu Taraflar

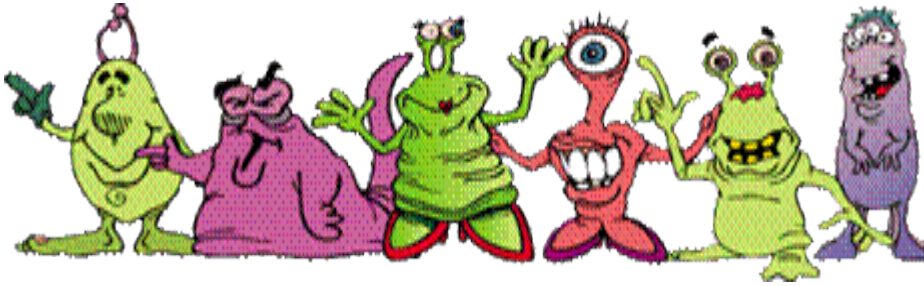
- Hekim
- Eczacı
- Hemşire
- Diğer sağlık personeli
- **Hasta/ hasta yakını**
- Üretici
- Düzenleyici Otorite
- Diğer (Medya, Akademi vb.)

Mikrop Nedir?

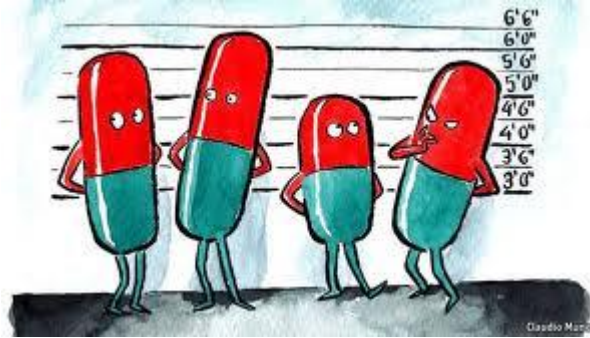

- Mikroplar; hastalığa sebep olabilen gözle görülmesi mümkün olmayan küçük canlılardır.
- İnsanda hastalık yapan mikroplar arasında bakteriler, virüsler, mantarlar veya parazitler sayılabilir.
- Her bir etkende kullanılacak ilaç grubu farklıdır. Antibiyotikler ise sadece bakterilere etkilidir.

Antibiyotik Nedir?

- Antibiyotikler, bazı bakterilerin sebep olduğu enfeksiyonların tedavisinde kullanılan bakterileri öldüren ve/veya üremesini durduran ilaçlardır.

Antibiyotik Ne İŖe Yarar?

Enfeksiyon varlığında kullanılan uygun antibiyotik tedavisi;

- Hastalığın Ŗifa ile dŖzelmesi,
- YaŖam kalite ve sŖresinin artırılması,
- Hastalığa bağlı geliŖen istenmeyen durumların Ŗnlenmesi,
- Hastalığın mŖzminleŖmesinin Ŗnlenmesi,
- Hastalık Ŗiddet ve sŖresinin kısaltılması açısından önemlidir.

Antibiyotik Nedir? Ne Değildir?

- Antibiyotikler yalnızca bakteriler için etkilidir, virüslere bağlı enfeksiyonları tedavi edemez.
- Antibiyotik ateş düşürmez, sadece uygun doz ve şekillerde kullanılan antibiyotik, hastalığın kaynağı olan enfeksiyonu ortadan kaldırdığı için ateş düşer.

Antibiyotik Nedir? Ne Değildir?

- Soğuk algınlığı ve grip çoğunlukla kendi kendine iyileşebilen hastalıklardır ve antibiyotik alımını gerektirmez. İyi bir bağışıklık sistemi bu tür hastalıkları yenebilir.
- Antibiyotik, sizin grip ve soğuk algınlığını atlatmanıza yardımcı olmaz.

Antibiyotik Nedir? Ne Değildir?

- Antibiyotik ağrıyı dindirmez, burun akıntısını ve öksürüğü hafifletmez.
- Antibiyotik, grip ve soğuk algınlığının başkalarına geçişine engel olmaz.

Her antibiyotik her hastalıkta kullanılmaz!

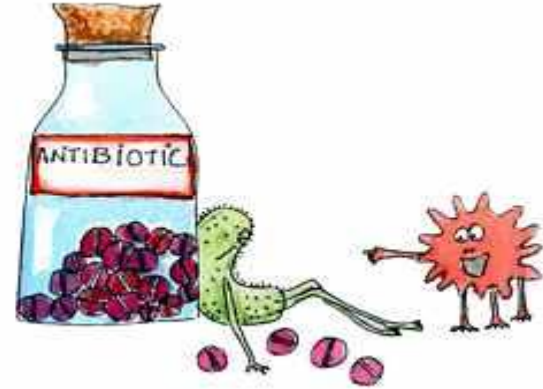

Antibiyotiklerin Kendi İşini Yapmasına İzin Verin!

Antibiyotik Direnci

- Antibiyotiklerin yanlış nedenlerle veya doğru olmayan biçimde kullanılması, bakterilerin sonraki ilaç tedavilerine karşı direnç göstermesine neden olabilir.
- Antibiyotik direnci, bakterilerin herhangi bir antibiyotiğin varlığına rağmen üreyebilmesi ve enfeksiyon yapabilmesidir.

Antibiyotik Direnci

- Antibiyotiklere karşı direnç geliştiğinde, bakterilerin neden olduğu enfeksiyonların tedavisinde bu antibiyotikler etkili olamaz.
- Bu durum, yalnızca antibiyotiği uygun olmayan biçimde kullanan kişi açısından değil, sonradan dirençli bakteriye yakalanma riski olan herkes için tehlike oluşturmaktadır.

Bugün Dur Demezsek Yarın Çok Geç Olabilir!

**Bilinçsiz
Antibiyotik
Kullanarak
Çocukların
Geleceęini
almayın!**

Bunları Biliyor muydunuz?

- Ülkemizde antibiyotiklerin, en çok kullanılan ilaçlar içerisinde olduğunu ve ne yazık ki bunların önemli bir kısmının gereksiz ya da yanlış kullanıldığını;

Antibiyotiğin Esiri Olmayın!

Bunları Biliyor muydunuz?

- Antibiyotik dozunun yetersiz veya aşırı olmasının yanı sıra doz aralıklarının uygunsuz olmasının da antibiyotik direncine yol açtığını;

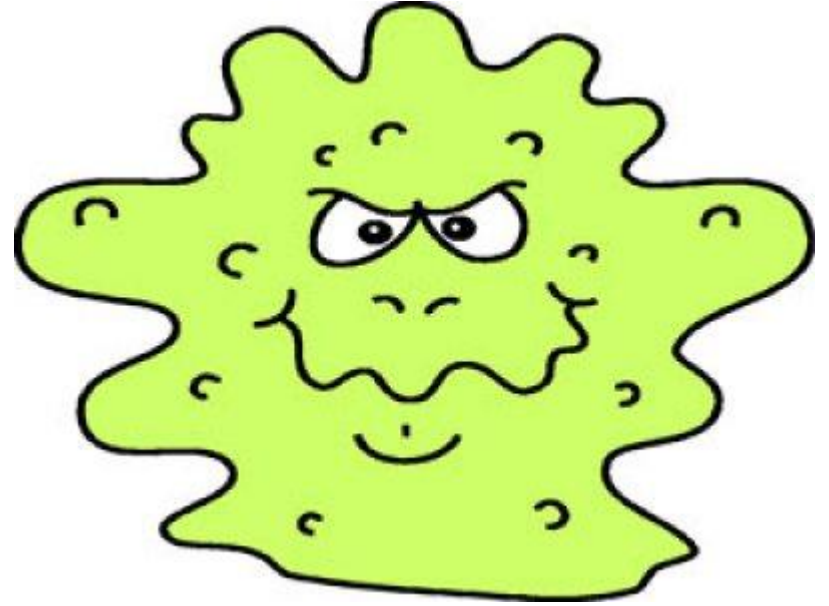
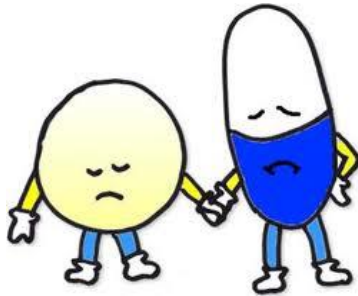
Bunları Biliyor muydunuz?

- Antibiyotiğin etkili olduğu bakterilerin antibiyotiğe maruz kaldıklarında öldükleri halde, dirençli bakterilerin büyümeye ve çoğalmaya devam edebildiğini,
- Bu dirençli bakterilerin toplumda hızla yayılarak diğersanlarda enfeksiyonlara neden olabildiğini;

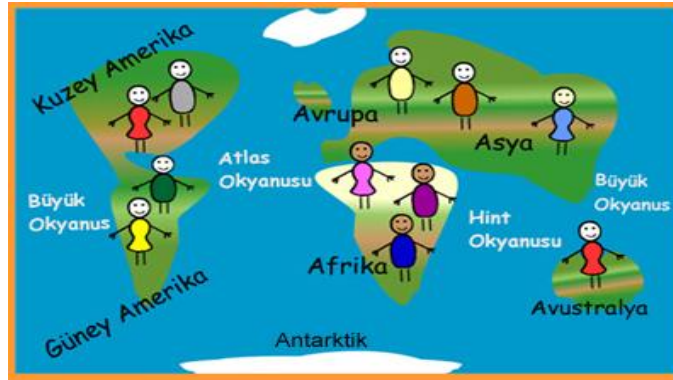
Bunları Biliyor muydunuz?

- Yeni antibiyotiklerin uzun süredir geliştirilmediğini,
- Var olan antibiyotiklerin gereksiz kullanılması ile gelişebilecek olan antibiyotik direnci yüzünden, gerçekten ihtiyaç duyulduğunda kullanılabilecek antibiyotiğin kalmayabileceğini;

Bunları Biliyor muydunuz?

- Uygunsuz antibiyotik kullanımıyla gelişen antibiyotik direncinin her kıtada endişe yaratmaya devam ettiğini ve dirençli bakterilerin neden olduğu enfeksiyon hastalıklarının insanların hayatlarını kaybetmesine neden olduğunu;

Bunları Biliyor muydunuz?

- Antibiyotik direncinin yüksek olduğu ülkelere seyahatte bulunan yolcuların, dirençli bakterileri ülkelerine taşıyarak yaydığını;

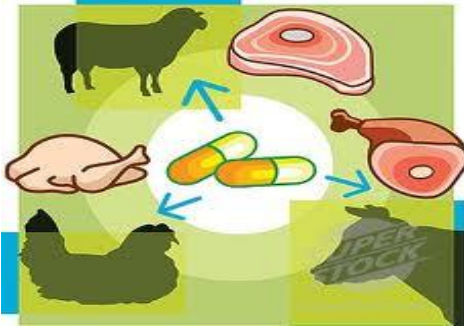
Bunları Biliyor muydunuz?

- Artan antibiyotik direncinin günümüzde ve gelecekte antibiyotiklerin etkinliğini tehdit ettiğini;
- Etkili antibiyotikler olmadan yoğun bakım, organ nakli, kanser kemoterapisi, yeni doğan bebeklerin bakımı veya kalça ya da diz protezi ameliyatı gibi yaygın cerrahi işlemlerin uygulanmasının mümkün olamayacağını;

Bunları Biliyor muydunuz?

- Antibiyotiklerin, çeşitli hayvan türlerinde birçok hastalığın kontrolü amacıyla kullanıldığını;
- Antibiyotiklerin hayvanlarda bilinçsizce kullanılması ve atık kontrolünün iyi yapılmaması durumunda da antibiyotiklere dirençli bakterilerin geliştiğini ve dolaylı olarak insanların etkilendiğini;
- Ayrıca tarımda kullanılan antibiyotiğin de doğaya karışarak insanı etkilediğini;

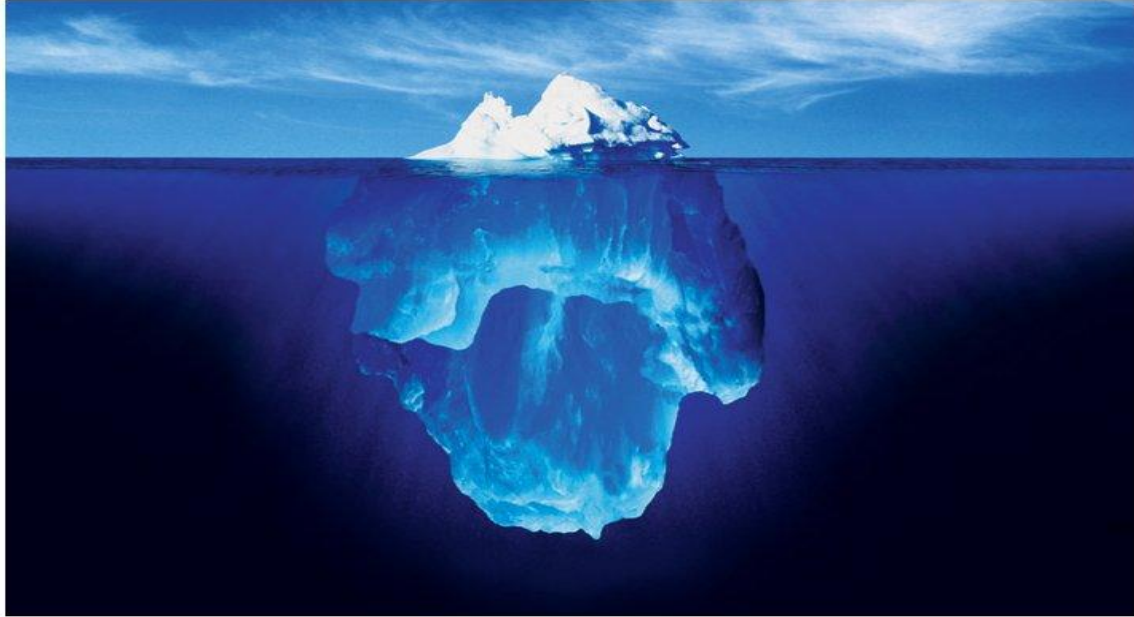

Bunları Biliyor muydunuz?

- Eğer antibiyotik kullanımı kontrol altına alınamazsa kolaylıkla tedavi edilebilecek bir hastalığın bile, direnç nedeniyle ölümcül olabileceğini, insanlığın antibiyotik öncesi çağa geri dönmek durumu ile karşı karşıya kalacağını;
- Dünya Sağlık Örgütü'nün, toplumları büyük tehlikelerin beklediği konusunda uyardığını ve antibiyotik direncinin artık küresel bir tehdit oluşturduğunu;

Antibiyotiklere Karşı Oluşan Direnç Sorunu Sanılandan Daha Büyük!

**Bilinçsizce antibiyotik kullanımı, bakterilerin
zaferine yardım etmektir!**

Bilinçli Olalım, Dirençli Bakteriye Dur Diyelim!

Bunları Biliyor muydunuz?

- Birine iyi gelen antibiyotiğin başkasına zarar verebileceğini;
- Gereksiz kullanılan her ilaç gibi gereksiz antibiyotik kullanımıyla da istenmeyen yan etkilerin görülebileceğini;
- Kişinin daha önceki bir hastalıkta kullandığı antibiyotiğin, tekrar benzer hastalığa yakalansa bile etkili olamayabileceğini;

Bunları Biliyor muydunuz?

- Uygunsuz antibiyotik kullanımının önemli sonucu olarak; dirençli mikroorganizmaların vücut florasına hakim olacağını ve buna bağlı enfeksiyon seyrinde, hastanede kalış süresinde ve hastalığa bağlı ölüm oranlarında artış olacağını;
- Hekim önerisi ve eczacı danışmanlığı olmadan kullanılan antibiyotiklerin, sonu ölümlere varabilecek ciddi sağlık sorunlarına yol açabileceğini;

Ne Yapmalıyız?

- Antibiyotik kullanımı için hekim tarafından tanı konmuş bir enfeksiyon varlığı gereklidir.
- Hekim reçete etmedikçe antibiyotik kullanılmamalıdır.
- Daha önceki bir hastalıkta kullanılan antibiyotiğin, tekrar benzer hastalığa yakalanılsa bile **hekime** danışmadan kullanılmaması gerekir.

**İyileşmek İçin Antibiyotiğe Değil,
Hekiminize Danışın!**

**Hekiminizin önerdiği antibiyotiğin kullanım
bilgisi için eczacınıza danışın!**

İlacınızı sadece eczaneden temin edin!

Ne Yapmalıyız?

- Antibiyotikleri ne zaman ve nasıl kullanılacağı hakkında daima hekim ve eczacı tavsiyeleri uygulanmalıdır.
- İlaçlar doğru yoldan, doğru zaman aralıklarında, doğru dozda ve belirtilen süre boyunca kullanılmalıdır.
- İlacın doğru zamanda alınmasını hatırlatıcı düzenlemeler yapılmalıdır.
- İlaçlar su ile alınmalıdır.

**Hekim gerekli görmediđi halde,
hekimlere antibiyotik yazılması konusunda
ısrarcı olunmamalıdır!**

Ne Yapmalıyız?

- Özellikle nezle ya da grip gibi virüslere bağılı solunum yolu enfeksiyonlarında antibiyotiklerin tedavide yerinin olmadığı unutulmamalıdır.
- Nezle ve grip için; hastalığın ilerlememesi, enfeksiyon etkeninin topluma yayılmaması için yatak istirahati, C vitamininden zengin beslenmek ve bol sıvı alımı yeterli olabilir.

Ne Yapmalıyız?

- Her boğaz ağrısının,
- Her baş ağrısı ve geniz akıntısının,
antibiyotik kullanmayı gerektirecek bir durum olmayabileceği
akılda tutulmalıdır.

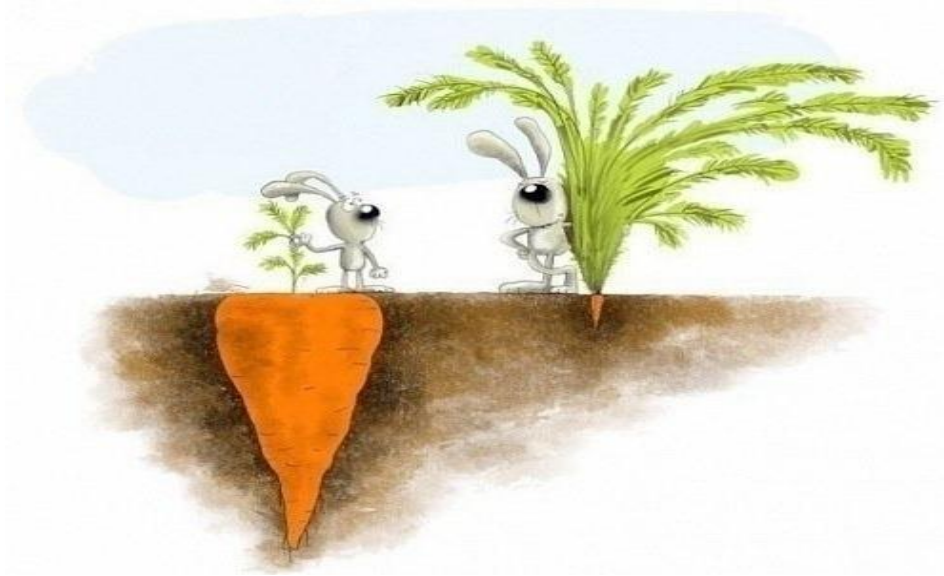

Antibiyotikler Her Zaman Çözüm Değildir!

Ne Yapmalıyız?

- Virüslerin veya bakterilerin neden olduğu enfeksiyonlar birbirlerine benzediğinden kişiyi yanıltabilir.
- Hastalığınızın ne kaynaklı olduğunu ve ne yapılması gerektiğini yalnızca **hekiminiz bilir!**

Ne Yapmalıyız?

- Bazen olayın sadece bir kısmını görerek bütünü hakkında bir yorum yapmak yanlış olabilir. Tıpkı hastalıklarda olduğu gibi...
- Çünkü sağlık, hata götürmeyen bir alandır!

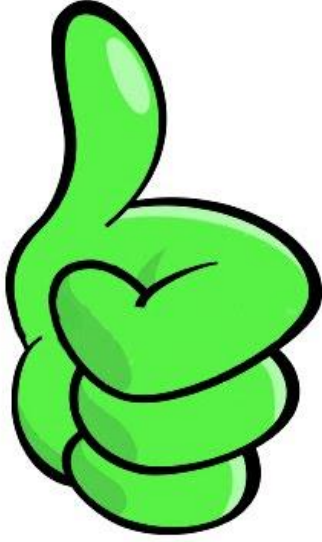
**Tanı koyma ve tedavi etme işini lütfen
hekiminize bırakın!**

Ne Yapmalıyız?

- Eğer kişinin soğuk algınlığı 10 günden fazla sürüyorsa, sağlık durumu gittikçe kötüleşiyorsa, ateşi düşmüyorsa hekime başvurmalıdır.
- Kişiler arası nezle-grip gibi hastalıkların geçişini önlemek için hijyenik önlemler alınmalıdır. Bir mendile hapşırdıktan veya öksürdükten sonra o mendil atılmalı, diğer nesnelerle ve insanlarla temas etmeden önce eller **mutlaka** yıkanmalıdır.

**Bilgiyi Yayın,
Enfeksiyonu Değil!**

Ne Yapmalıyız?

- Komşusuna iyi gelen ilacın kişinin kendisine zarar verebileceği unutulmamalıdır.
- Başkasının antibiyotiğı kullanılmamalıdır.

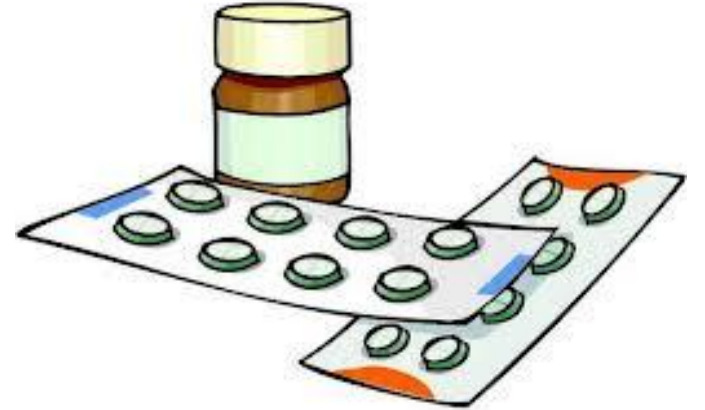

Unutmayın, antibiyotik bir ikram değildir!

Ne Yapmalıyız?

- İlaçlar kullanma talimatında belirtilen şekilde saklanmalıdır.
- Uygun olmayan saklama koşullarında ilaçların kimyasal yapıları bozularak etkinliğini kaybedebileceği hatta istenmeyen etkilerin ortaya çıkabileceği ve zehirlenmelerin oluşabileceği unutulmamalıdır.

Ne Yapmalıyız?

- Antibiyotiğin saklanması, hekimin önerdiği tedavi süresi ile sınırlı tutulmalıdır.
- Antibiyotikler, ileride kullanılmak amacıyla evde bulundurulması gereken ilaçlar değildir.

Ne Yapmalıyız?

- Bütün ilaçlar gibi antibiyotikler de çocukların göremeyeceği, ulaşamayacağı yerlerde, ışıktan ve nemden korunarak ve ambalajında saklanmalıdır.
- Kesilmiş veya açılmış ambalajlar satın alınmamalı, son kullanma tarihi geçmiş olan ilaçlar kesinlikle kullanılmamalıdır.

Ne Yapmalıyız?

- İlaç; hekimin veya eczacının önerisi dışında farklı bir yolla (çiğnenerek, kırılarak, bölünerek veya suda çözülerek) kullanılmamalıdır.
- Unutmayınız ki; her ilaç her kullanım şekline uygun olarak üretilmemiştir.

Ne Yapmalıyız?

- Hekime; gebelik, emzirme durumu, alerji, kronik hastalıkların varlığı ve başka ilaçların kullanımı gibi özel durumlar mutlaka bildirilmelidir.

Ne Yapmalıyız?

- Hasta kendisini iyi hissetse bile tedaviyi hekimin belirttiği süreden önce sonlandırmamalıdır. Aksi halde antibiyotik direnci gelişebilir.

Ne Yapmalıyız?

- Bakterilerin neden olduğu enfeksiyonlara karşı en önemli silahımız olan antibiyotiklere direnç gelişimini önlemek için antibiyotikleri doğru kullanma konusunda toplum olarak farkındalığımızı artırmamız gerekmektedir.

**Antibiyotik Direncine Karşı Dur Diyelim!
Unutmayalım, Çözüm Elimizde!..**

Sonuç Olarak...

- Antibiyotikler, hekimin gerekli görmesi halinde uygun süre ve uygun dozda kullanılması gereken ilaçlardır.
- Antibiyotiklerin uygun olmayan kullanımı, etkinin yok olmasına sebep olan direnç neden olur.
- Antibiyotikler yalnızca eczanelerden temin edilmeli ve hekime danışılmadan antibiyotik kullanılmamalıdır.

www.akilciilac.gov.tr

TEŞEKKÜRLER